

CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘWZIĘCIA

1. Stan obecny

Złoże kruszywa naturalnego „Racibórz II – Zbiornik 8/1” posiada decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach inwestycji – decyzja Wójta Gminy Lubomia z 2 września 2015 r. zn. RR.6220.00003.2015.SC i decyzję zmieniającą z 27 lutego 2019 r. zn. RR.6220.00009.2018.SC. Firma „KAMAR” Sp. z o. o. posiada koncesję na eksploatację nr 2752/OS/2019 wydaną przez Marszałka Województwa Śląskiego dnia 14.10.2019r.

Przedmiotowe złożo zlokalizowane jest w dolinie rzeki Odry na południe od Raciborza na terenie zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny, w gminie Lubomia. Granice złoża „Racibórz II – Zbiornik 8/1” są sztuczne i związane z podziałem użytków gruntowych. Złoże podzielone zostało na 2 pola: Pole Ia i Pole Ib. Aktualnie eksploatacja na polu Ib została zakończona w obszarze objętym koncesją, a grunty zrehabilitowane i przekazane do Wód Polskich. Przedsiębiorca stara się o dzierżawę działek w pozostałym obszarze złoża „Racibórz II – Zbiornik 8/1” tak aby móc powiększyć Obszar Górniczy i wydobyć pozostałą kopalinę ze złoża.

Dotychczas Inwestor prowadził wydobycie na obszarze o powierzchni 50,57 ha, w obrębie Obszaru Górniczego „Racibórz II – KAMAR”, który nie obejmował całkowitej powierzchni złoża, gdyż nie posiadał tytułu władania do wszystkich działek gruntowych.

2. Planowane przedsięwzięcie

Planowane przedsięwzięcie polegać będzie na wydobywaniu kruszywa naturalnego ze złoża „Racibórz II- Zbiornik 8/1 o powierzchni ok. 57,05 ha, przedsiębiorca planuje dokonać zmianę technologii eksploatacji w granicach pola Ia poprzez wprowadzenie możliwości częściowego, czasowego obniżenia lustra wody.

3. Eksploatacja

Przewiduje się wydobycie kopaliny na poziomie do 1 mln ton rocznie. Okres eksploatacji potrwa około 40 lat.

Częściowe obniżenie lustra wody w polu Ib zostało zastosowane podczas prowadzenia eksploatacji w ramach koncesji na eksploatację nr 2752/OS/2019 wydaną przez Marszałka Województwa Śląskiego dnia 14.10.2019r. Obniżanie lustra wody w polach Ia i Ib jednocześnie nie jest konieczne gdyż nie są one eksploatowane jednocześnie.

Pole Ia jest eksploatowane metodą spod wody zgodnie z warunkami zawartymi w aktualnej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Woda nie będzie zrzucana poza obręb Zakładu Górniczego, a jedynie przepompowywana pomiędzy polami eksploatacyjnymi co nie naruszy ogólnego bilansu wodnego i nie wpłynie na stosunki wodne.

Złoże „Racibórz II – Zbiornik 8/1” jest w całości zawodnione. Serię złożową stanowią piaski i żwiry rzeczne, głównie czwartorzędowe, holocenijskie. Złoże ma formę pokładu w obrębie

terasy II zalewowej Odry (Sokołowska, 1979). Złoże „Racibórz II – Zbiornik 8/1” udokumentowane zostało w kat. C1 do iłów trzeciorzędowych występujących w podłożu. Głębokość spągu złoża wynosi 9,6 - 15,3 m, średnia miąższość złoża wynosi 7,87 m. W nadkładzie oprócz gleby występują piaski pylaste, pyły piaszczyste i gliny. Miąższość nadkładu wynosi od 3,2 do 6,0 m, średnio 4,60 metra. W złożu nie występują kopaliny towarzyszące. Ze względu na prostą budowę geologiczną, złoże „Racibórz II – Zbiornik 8/1” zaliczono do I grupy złóż (Jucha, Wdowczyk, 2014).

Kopalinę stanowi kruszywo grube o frakcji 0 – 31,5 mm. W składzie petrograficznym wyróżniono dominujący udział piaskowców karpackich oraz kwarc, gezy, lidyty oraz grunty przyniesione przez lodowiec tj. granity i piaskowce skandynawskie.

Zasoby geologiczne złoża oszacowane wg Operatu Ewidencyjnego Zasobów złoża kruszywa naturalnego „Racibórz II – Zbiornik 8/1” ze stanem zasobów na 31.12.2022r. wynoszącym: 6 149,55 tys. ton zasobów bilansowych, w tym: 4 333,711 tys. ton w Polu Ia i 815,839 tys. ton w Polu Ib

4. Projektowany sposób eksploatacji

Inwestor zamierza prowadzić eksploatację złoża za pomocą koparek na podwoziach samojezdnych co umożliwi rezygnację z zastosowania podczas prac koparki pływającej oraz zespołu taśmociągów transportujących kruszywo pomiędzy koparką a koszem zasypowym. Z uwagi na etapową eksploatację nie wymagającą odwadniania całego obszaru złoża a jedynie lokalnie partii podlegających aktualnej eksploatacji, w przedsięwzięciu nie jest wymagane stosowanie bariery filtracyjnej w postaci studni drenujących, ponieważ wody będą odpompowywane na bieżąco z wyrobiska z terenu aktualnej eksploatacji i zrucane w ramach Obszaru Górniczego do części wyrobiska już wyeksploatowanej w Polu Ib. Wyrobiska te mają ze sobą połączenie hydrauliczne i woda będzie poruszać się w „obiegu zamkniętym”. Złoże kruszywa naturalnego „Racibórz II – Zbiornik 8/1” jest złożem zagospodarowanym, zatem nie istnieje konieczność budowy dodatkowej infrastruktury technicznej poza obecnie działającą.

Aktualnie na terenie złoża w obszarze pola Ia funkcjonuje zakład przeróbczy uszlachetniania kruszywa, w którym przesiewanie kruszywa odbywa się w technologii „na mokro” z wykorzystaniem wody ujmowanej z wyrobiska eksploatacyjnego.

Przed przystąpieniem do udostępniania kolejnych części złoża następować będą następujące zabiegi mające na celu ochronę fauny:

- wykoszenie i usunięcie zieleni,
- kontrola występowania i wyłapanie zwierząt oraz ich przeniesienie poza strefy zagrożenia,
- czasowe ogrodzenie miejsca robót ziemnych do momentu uformowania

tymczasowych nasypów ograniczających dostęp do wyrobiska. Prace ziemne (udostępniające) w strefie linii brzegowej będą wykonane późną jesienią lub zimą. Po okresie jesiennej migracji i przed okresem wiosennej migracji ptaków.

Gleba zostanie wykorzystana do rekultywacji zboczy wyrobiska poeksploatacyjnego a także zostanie rozścielana na planowanej wyspie o powierzchni co najmniej 1 ha umieszczonej na polu Ia .

Usuwanie gleby i nadkładu odbywać się będzie przy pomocy spycharki i koparki a następnie przy użyciu koparki podsiębiernej aż do stropu złoża. Masy ziemne będą spychane i częściowo przewożone przy użyciu samochodów technologicznych.

Docelowo nadkład mas ziemnych może zostać wykorzystany do rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Złoże kruszywa naturalnego „Racibórz II – Zbiornik 8/1” eksploatowane będzie sposobem odkrywkowym, systemem ścianowym w wyrobisku wgłębnym z możliwością częściowego obniżenia lustra wody. Eksploatacja prowadzona będzie dwuwariantowo:

- z jednego poziomu eksploatacyjnego założonego na rzędnej 183 – 185 m n.p.m. (w zależności od ustabilizowania się zwierciadła wody – generalnie na rzędnej jak rzędna zwierciadła wody na Odrze). Wydobycie kopaliny prowadzone będzie mechanicznie, spod lustra wody, za pomocą koparek pływających i/lub „refulera” – wariant obecnie stosowany, wariant zerowy

- wielopoziomowo koparkami na podwoziach samojezdnych w wariantcie częściowego obniżenia lustra wody w wyrobisku – wariant wnioskowany, wariant optymalny .

Eksploatacja kopaliny sięgnie spągu złoża, który występuje na głębokości około 9,6 – 15,3 m p.p.t. Zasoby operatywne (wydobywalne) złoża zabezpieczą eksploatację przez około 35 - 45 lat, przy wskaźniku wykorzystania złoża 0,70 i planowanym rocznym wydobyciu kruszywa na poziomie do 1 mln ton. Taka wielkość wydobycia jest przewidywana w wyjątkowej sytuacji zwiększonego zapotrzebowania na kruszywo. Część udokumentowanych zasobów zostanie uwieczniona w pasach ochronnych ustanowionych dla działek niebędących w dyspozycji Inwestora, pod zwałami nadkładu, w skarpach wyrobisk końcowych i przyspągowej półce ochronnej oraz zostanie zniszczona w czasie usuwania nadkładu, jako straty eksploatacyjne. We wschodniej części Pola Ia znajduje się zakład przeróbczy na nasypie chroniącym go przed ewentualnymi wezbraniami Odry. Nadawa ładowana jest do kosza zasypowego z rusztem skąd trafia do przesiewacza do rozdzielania na frakcje: 0/2, 0/4, 2/8, 2/5, 5/8, 0/32 lub inne w zależności od potrzeb odbiorców. Nadziarno jest kruszone w kruszarkach. Przeróbka jest prowadzona z użyciem wody z wyrobiska eksploatacyjnego w obiegu zamkniętym.

Nadkład i odpady przeróbcze są składowane w tymczasowych zwałowiskach, następnie przewidziano wykorzystanie tych gruntów do deniwelacji terenu lub przekazanie ich osobom fizycznym. Zwałowiska są zlokalizowane w obrębie obszaru górniczego wzdłuż jego granic. Znaczna część nadkładu będzie deponowana w wyrobisku poeksploatacyjnym co pozwoli na pozostawienie nieregularnego kształtu dna i brzegów zbiornika powyrobiskowego oraz uwzględnienia konieczności różnicowania biotopów dogodnych dla zwierząt, w tym płazów. Grunty nadkładu pozwolą także na uformowanie wyspy na polu eksploatacyjnym Ia – zgodnie z założeniami aktualnej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wyspa ta będzie tak ukształtowana by składała się z części wynurzonej ponad poziom wody oraz części, której górna powierzchnia zanurzona jest pod wodą, a nad wodę wystają tylko porastające ją szuwały. Wyspa będzie posiadała część wynurzoną ponad wodę o powierzchni co najmniej 1 ha. Wyspa nie będzie miała połączenia lądowego z brzegiem wyrobiska poeksploatacyjnego co powinno być wystarczającym zabezpieczeniem przed wstępem i przebywaniem osób postronnych. Dodatkowo zostaną umieszczone znaki informujące o zakazie wstępu na teren wyspy.

Planuje się obsiać trawą skarpy na powierzchni:

Pole Ia ≈ 1,5 ha

Pole Ib $\approx$ 1,3 ha

Dodatkowo planuje się wykonać obsiew wyspy na powierzchni $\approx$ 1,0 ha

Zadrzewienia i zakrzewienia kompensacyjne będą wykonane na powierzchni około 1,4 ha, oraz ulokowane w pasach ochronnych wzdłuż skarp zbiornika powyrobiskowego (pasy ochronne mają szerokość 10m), na szerokość około 3m.

Eksploatacja pól Ia i Ib może być technicznie prowadzona niezależnie. Uwzględniono budowę tymczasowych wałów z nadkładu wzdłuż granic pól eksploatacyjnych. Przedsiębiorca prowadzi eksploatację w sposób selektywny z przesuwaniem frontu robót w polu Ia w kierunku zachodnim z obecnego wyrobiska, zasoby przemysłowe w polu Ib w granicach aktualnego Obszaru Górniczego zostały wyeksploatowane, eksploatacja pozostałych zasobów będzie możliwa po uzyskaniu prawa do dysponowania gruntami. Eksploatacja złoża „Racibórz II – Zbiornik 8/1” nie powoduje wystąpienia efektu skumulowania oddziaływania z eksploatacją złoża „Racibórz II – Zbiornik 4” gdyż złoża to jest już eksploatowane i fronty robót są tak prowadzone iż brak jest zagrożenia prowadzeniem robót w bezpośredniej bliskości jednocześnie.

5. Droga transportu produktów

I. wariant:

Transport kruszywa z Pola Ib odbywał się będzie przez działkę nr 170 (k.m. 11, obręb Lubomia) na teren Pola Ia. Z terenu Pola Ia samochody wyjeżdżały będą drogą w obrębie działki 136 (km 10 obręb Lubomia), następnie ulicą Wiejską (dz. nr 135 i 134 - km 10 obręb Lubomia) do rozwidlenia Nieboczowy-Lubomia i ulicą Paprotnik w kierunku Lubomi. Jest to droga wykorzystywana aktualnie.

II. Wariant przewiduje wykorzystanie drogi publicznej ul. Kochanowskiego w miejscowości Nieboczowy, uroczysko - dawna miejscowość, następnie ul. Wiejską do rozwidlenia Nieboczowy-Lubomia i ul. Paprotnik w kierunku Lubomi.

Jest to wariant mogący być wykorzystywany równolegle lub zamiennie.

6. Faza likwidacji

Po zakończeniu eksploatacji teren złoża pozostanie zalany i stanie się w sposób naturalny częścią składową zbiornika retencyjnego.

Po zakończeniu eksploatacji ze złoża „Racibórz II – Zbiornik 8/1” przewiduje się wodny kierunek rekultywacji. Eksploatacja kruszywa naturalnego ze złoża „Racibórz II – Zbiornik 8/1” spowoduje powstanie wyrobisk wgłębnych w obrębie Pola Ia – 34,5 ha, a Pola Ib – 17,8 ha i całkowitej głębokości od około 9,0 m do około 15 m. Wyrobiska te wypełnione będą wodą, a głębokość zbiorników wodnych wyniesie średnio około 6 – 12 m. Skarpy docelowe zostaną wyprofilowane w celu zapewnienia ich stateczności (skarpa w nadkładzie 40-45°, skarpa w złożu 27°), a następnie skarpy nadwodne zostaną zadarnione (obsiane trawą) w celu ich wzmocnienia i zabezpieczenia przed erozją.

Eksploatacja kruszywa naturalnego spowoduje trwałe przekształcenie terenu poprzez powstanie dwóch zbiorników wodnych na powierzchni 34,5 i 17,8 ha. Zbiorniki te będą stanowiły obszar biologicznie aktywny dla ryb oraz ptactwa wodnego co niewątpliwie wpłynie pozytywnie na wzrost bioróżnorodności okolicy inwestycji.

Inwestor planuje utworzenie wokół obszaru planowanej eksploatacji pasowo ukształtowanych odcinków zakrzewień i zadrzewień złożonych z rodzimych gatunków

krzewów (w szczególności tarnina, głóg, dzika róża i in.) tak by zapewnić możliwość spełniania przez nie funkcji izolującej fragmenty przyszłego zbiornika powyrobowiskowego od wpływów otoczenia a także aby zapewnić lepszą stateczność skarp ostatecznych na zbiornikach poeksploatacyjnych.

Z up. PREZYDENTA MIASTA
NACZELNIK
Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa